

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Izhaja vsak petek

Uredništvo:
Kopitarjeva ulica 6

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . K 2.—
četrletna . . . K 1.—

Posamezna številka
stane 10 vin.

Št. 48.

V Ljubljani, dne 30. novembra 1917.

Leto X.

O razdoru S. L. S.

Mogočna je bila S. L. S. Po našem večletnem trudu se je razvijala in krepila. Načelniku smo popolnoma zaupali, on pa je moral priznati, da smo duhovniki v S. L. S. ogrodje, ki jo nosi.

Večkrat smo opazovali, da je bilo med obema političnima voditeljema močno nasprotovanje, ki se je pa vselej pravočasno poglelo. Toda odkar je načelnik stranke prenehal biti načelnik državnozbornskega kluba in je iznenada, ne da bi bila stranka kaj vedela, postal deželni glavar, se je nasprotovanje zopet pokazalo; bolj je napredovalo in že smo slutili, da bi utegnili stranki zelo škodovati, morda jo celo pokopati.

Razdor se je razširjal, ker se je v izobražencih S. L. S. vedno bolj utrjevalo prepričanje, da politika dr. Šusteršiča ni dovolj narodna in ne demokratična. Izredno je tudi vse ogorčila vest, da je načelnik stranke dal vložiti na vlado prošnjo za novo podporno akademično društvo, dasi je že obstoječe skozi toliko let izvrstno delovalo.

Nasprotovali so načelniku stranke tudi delavci, organizirani v delav. organizaciji; nasprotovanje je raslo in kaj čudno so gledali postopanje načelnika S. L. S., ki je preko organizacije skliceval shode duhovnikov, da mu izrazijo neomejeno zaupanje. Ker je zaupanje drugod izgubljal, ni bil neopravičen moj strah, da se nevolja zoper duhovnike razširi v nevoljo zoper katoliško Cerkev in zoper vero sploh.

Tekom dveh let sem veliko trpel. O načelniku stranke, ki sem mu popolnoma zaupal, sem menil, da edino on vzdržuje našo veljavo na zgoraj in našo moč na znotraj. Sedaj sem pa gledal, kako izgublja zaupanje in veljavnost ne le pri naših izobražencih, ampak pri vseh obmejnih Slovencih in pri Hrvatih. Zasedoval sem razloge in premišljeval posledice za versko prepričanje v naši škofiji, ako ostanem do načelnika v takim razmerju, kakor do sedaj. Javnosti sploh in svojim duhovskim sobratom nisem mogel odkrivati svojih dušnih bolečin. Ko je pa sila priklopela do vrhunca in je načelnik sam zahteval, naj pojasnim svoje stališče, sem mu dne 25. oktobra 1916 poslal pismo s sledečim besedilom:

Preblagorodni gospod deželni glavar in načelnik S. L. S.!

Ko ste bili v petek 20. oktobra pri meni, ste mi pojasnjevali sedanje prežalostne razmere v slovenski ljudski stranki. Rekli ste, da tako, kakor je sedaj, ne more dalje iti, in izrazili ste mi nujno željo, naj Vam do konca tekočega tedna pojasnim svoje stališče glede na strankine razmere.

Moje misli so Vam vsaj večinoma že tako znane, vendar pa želji Vaši rad ustrezem ter Vam jih še bolj natanko obrazložim tako, kakor mi v očigled naših sedanjih bridkosti v srcu dozorevajo.

1. Sedaj se cepi stranka na tri dele, in sicer od tedna do tedna bolj na široko in globoko. Temelj, mislim, da je še vsem isti: katoliška načela in katoliško življenje, kakor zahteva sveta katoliška Cerkev in se je vse programatično določilo na naših katoliških shodih po starem našem geslu: vse za vero, dom, cesarja. Vzrok razcepljevanju je po mojem mnenju le način postopanja v taktiki in politiki.

Zato je v teh okolnostih moje stališče jasno: varovati in pospeševati moram katoliško vero in katoliško življenje; nikar pa naj ne posegam, vsaj avtoritativno ne, v taktiko naših vodilnih krogov. V tem oziru naj bom nad njimi, ki si sedaj nasprotujejo tako, da je celokupna stranka v nevarnosti. Jaz bi razcep le povečal in bi one kroge, proti katerim bi se odločil, odbil od sebe in dosledno vedno bolj in bolj tudi od cerkve, kar bi bilo usodepolno za vso našo prihodnost.

2. To je prenevarno posebno zato, ker se proti tem in onim izrekajo očitki glede političnih in drugih napak, katerih očitkov jaz ne morem preiskavati. Glede Vas, kot načelnika S. L. S., omenjam tri točke, ki se povsod obsojajo:

a) Gospod načelnik, pravijo, se prizadeva škofa in duhovnike nase in na svoje delo tako navezati, da bi ti s svojo veljavnostjo, s svojim ugledom nekako pokrivali vsak njegov korak in z zahtevanim brezpogojnim zaupanjem nepreklicno odbrili vse, kar on stori. Tako bi odpor zoper njega, ki raste v inteligentnih in delavskih krogih, ki sega čez meje nad vse obmejne Slovence, bil odpor zoper vso duhovščino s škofom na čelu, kar bi bilo v svojih posledicah brez dvoma na kvar Cerkvi in veri;

b) gospod načelnik je v nasprotju s statutom S. L. S. zadnja leta popolnoma

izločil delovanje izvršilnega odbora; zlasti je brez njege začel dalekosežno in izredno pomenljivo akcijo za koncentracijo strank;

c) gospod načelnik snuje novo »akademično starešinstvo«; s tem korakom bo pospešil in končno utrdil razdvoj med našimi inteligenti, katere tako nujno potrebujemo pri delu za naše ljudstvo.

3. Ne zamerite, da Vam še nekaj prav odkrito povem. Davno že, ko je p. t. Karlon izgubil iz javnega življenja, sem se predrznil reči Vam: kot voditelj naše politike morate pač postopati odločno in energično, toda varujte se pogrške Karlonove, namreč absolutizma, ki se sicer nekoliko časa prenaša z nevoljo, toda vzbuja reakcijo, ki gotovo v svojem času bukne na dan, pa je voditelj izgubljen. Tekom let, tudi že v sedanjem razdoru, sem Vam večkrat ustmenno in pismeno zatrjeval: mi duhovniki Vam zaupamo, toda čujejo se pritožbe zoper Vaš absolutizem, kar bi utegnilo škodovati. Vi se na to niste ozirali in prišel je trenutek, katerega sem že davno s strahom pričakoval. Ne le, da niste nič odnehali, ampak vedno bolj ste zatrjevali, da imate edino Vi vse odločevati in da zahtevate brezpogojno zaupanje. Bolj ali manj nujnih želja po skupnem razgovoru, kakor zahtevajo pravila S. L. S., niste hoteli uslišati. In sedaj? — Reakcija je tu!

4. Kar se tiče »Slovenca«, se mi je reklo: gosp. dr. Šusteršič ima kot načelnik S. L. S. skupaj z vodstvom pravico, da določuje listu politično smer. Iz tega pa ne sledi, da bi moralo uredništvo kar slepo sprejeti vsak članek ali vsako notico, ki je po mnenju uredništva pogrška. Prav tako ne sledi, da bi se moral vsak le količkaj političen članek pošiljati njemu v cenzuro. Saj se mora vendar dopustiti nekaj prostosti, da se mnenja in nazori pretresavajo, dokler od načelstva ni storjen definitiven sklep.

Jaz tem nazorom ne morem ugovarjati. Tudi je s cerkvenega stališča moja naloga le ta, da čuvam nad verskimi in nravnimi načeli lista. Zato kot škof ne morem siliti, naj se kak članek ali notica v list sprejme ali ne.

Velecenjeni in velespoštovani gospod deželni glavar in načelnik S. L. S. Sedaj sem Vam glavne točke vestno razložil, prosim, nujno prosim, da jih preudarite in potem ukrenete vse, kar je potrebno, da se razburjenost v stranki pomiri, da se razpadajoči deli zopet združijo in bomo vsi

Slovenci, mi in obmejni, stali edini in složni pri vseh prevažnih odločitvah, kakor jih zahteva naš čas sedaj in jih bo zahteval posebno prevažni čas po srečno končani vojski.

S posebnim spoštovanjem Vam vdani

† Anton Bonaventura, škof.

Ne bom pripovedoval dogodkov, zavoljo katerih se je razdor razširjeval in poglobljeval. Da bi med duhovniki ohranil zaupnost in ljubezen, sem za dan 17. julija poklical v Ljubljano vse gg. dekane in še nekaj gospodov iz Ljubljane in posameznih dekanih. Sestanek ni imel popolnega uspeha. Vendar pa so sploh dober vtis napravile resolucije, ki sem jih v luči svojega stališča sestavil, obrazložil in objavil. Da bi očitno nasprotovanje med duhovniki obeh struj prepričal, sem zaupajoč na njihovo razboritost, v škofijskem listu str. 85 zapisal:

»Kot poklicani varih cerkvene discipline priporočam vsem gospodom pravnu, da se prizadevajo govoriti in nastopati v zmislu naših resolucij. Vsak javen nastop proti njim kar prepovedujem. Ako je kdo osebno drugače prepričan, naj svoje misli svobodno obdrži, toda za nje ne sme agitirati ne pri ljudstvu, ne pri duhovniških sestankih. Upam, da iz ljubezni do muru, do edinosti, do medsebojnega prijateljskega občevanja boste vsi, prav vsi gospodje imeli toliko moralne moči in toliko premagovanja samega sebe, da ves svoj nastop vzravnate v tem zmislu.«

Pri shodu se mi je poverila naloga, naj poizkusim, da med strujama dosežem sporazum. Popolnoma prav je, da so gospodje na sestanku obsojali razdor in zahtevali edinost, sloga, sporazum. Jaz sem se dela koj poprijel. Toda ravno tiste dni je gosp. načelnik odpotoval iz Ljubljane za več tednov; zato je poravnava zastala. Nasprotna struja mi je svoje pogoje naznanila. Ko se je načelnik vrnil, je za sredo septembra sklical shod vodstva S. L. S. Nasprotna struja se je radi še nedovršene poravnave zdržala vsakega prerokanja; njeno stališče je naznanil prelat Kalan. Načelnik stranke pa se je dal izbrati zopet za načel-

nika in je dosegel, da so navzoči zahtevali, naj ga poslanci izvolijo za delegata.

Ves ta nastop je bil smrten udarec za poravnavo, ker je dr. Šusteršič iskal le zaupnice pri svoji struji, namesto da bi se prej pogodil z opozicijo in potem zahteval zaupanje od celotne stranke. Kljub temu sem koj po sestanku prijavil pismeno pogoje opozicije v stranki. Toda g. načelnik zopet ni bil več dni navzoč v Ljubljani. Ko se je povrnil, mi je rekel, naj gospodje dotične točke bolj nadrobno razložijo. S tem se je zadeva zopet zategnila. Konec oktobra sem g. načelniku poslal odgovor. Zopet ga ni bilo doma, potem pa sem jaz odšel k škofovskemu posvetovanju na Dunaj. Med tem časom se je marsikaj dogodilo, kar je poravnavo onemogočilo. Najbolj važen je bil dogodek, da naši poslanci niso načelnika S. L. S. volili v delegacije.

Bil mi je položaj jasen. V soboto dne 17. novembra sem šel osebno k g. načelniku in sem mu rekel, da po mojem mnenju je vse nadaljnje prizadevanje za poravnavo breznadno in brezpredmetno. Ob tej priliki mi je povedal, da je izstopil iz Jugoslovanskega kluba in da je za četrtek, dne 22. novembra, sklical sestanek izvršilnega odbora stranke. Ves prepaden nisem dosti govoril in sem žalosten odšel domov. Zvečer prinese »Slovenec« razne dopise gosp. Šusteršiča.

Preletel me je strah. Kaj bo sedaj? Kako bodo nastopili naši gospodje duhovniki? Kaj bo z našim ljudstvom? Kaj s S. L. S.? Ves žalosten napišem g. načelniku dne 18. nov. list s sledečim besedilom:

»V snočnjem »Slovencu« sem bral Vaše izjave. Alea iacta est, napovedan je javen boj.«

»Ponovim, kar sem trdil včeraj: opozicija v S. L. S. ni zoper krščanska načela, ni zoper program naših katoliških shodov, ampak edino le zoper Vašo osebo in zoper Vaš nastop.«

»Obžalujem, da mi bote na napovedanem shodu izvršilnega odbora S. L. S. iznova cepili in razdvajali gg. duhovnike. Že shod meseca septembra je bil v tem oziru poškuden; in sedaj zopet. Moje navdilo je: duhovniki bodimo nad strujami S. L. S., kadarkoli nastopimo javno. Zoper to na-

vodilo jih Vi napeljujete na strastno obrambo Vaše struje.«

»Nek državni poslanec, ne Slovenec, mi je te dni rekel na Dunaju: Ko bi jaz zaupanje svojih tovarišev izgubil, kakor ga je Vaš deželni glavar, bi se tovarišem zahvalil za dosedanje zaupanje in bi se umaknil ter bi le kot deželni glavar izpolnjeval svoje velike dolžnosti.«

»In v mesecu juliju mi je na Dunaju rekel nek izvenkranjski državni poslanec: Gosp. Šusteršič je zaupanje popolnoma izgubil, tako da je nezaupnost že nekako bolestna; ko bi on to vpošteval in se za par let bolj v ozadje postavil, bi ga potem skoraj gotovo zopet prosili, ker bi čutili, da ga zopet potrebujemo.«

»Obžalujem Vaše preziranje naših akademično izobraženih mož, kar mora vse poriniti v tabor, ki je Vam nasproten. Dokler je kdo popolnoma z Vami, je dober, je razumen, je izvrsten; kakor hitro pa se od Vas obrne, ali celo proti Vam nastopi, je zanič, nespameten etc.«

»Veliko trpim; zaupam pa v dobrega Boga, da bo iz te borbe za vse nas kaj za časnost in večnost koristnega izšlo. — Pozdrav in blagoslov!«

Gospod načelnik mojih migljajev ni hotel vpoštevati. Vršil se je shod dne 22. novembra. Prežalostni sklepi so vsem znani. Razbije naj se torej naša S. L. S., za katero smo toliko let delali in trpeli, razbije naj se sloga in edinost med duhovniki, sloga in edinost med ljudstvom, sloga in edinost med ljudstvom in duhovniki! In zakaj...?

Ali je nova kmečka stranka potrebna? Res, prav in potrebno je, da se posebno sedaj varujejo in tudi branijo koristi našega trpečega kmetovalca. Toda ali jih ne brani Slovenska Ljudska Stranka? Čitajte njihove interpelacije; čujte o njihovih nastopih na merodajnih mestih! In ako bo sedaj in po vojski potrebno še bolj odločno nastopiti za kmečke pravice in koristi, bodo to radi in uspešno storili poslanci one Slovenske Ljudske Stranke, ki je povsod poznana in uvaževana, bodo to radi storili naši poslanci v zbornici.

Zato ni potrebna nova kmečka stranka, ki našo lepo organizacijo razdira in

H. Conscience:

Revni plemenitaš.

»Zase vprežem dopisnike naše trgovske hiše. Sam bom poizvedoval in, če bo potrebno, tudi potoval.«

»Gospod Denecker, le pogum,« pravi notar. »Ne dvomim, da dosežem kmalu, kar nameravate. Zdaj se pa mirno razgovoriva. Nimam pravice, da Vas smem vprašati, kaj da nameravate; gotovo so Vaši načrti zelo tehtni. Gospico Lenoro nameravate poročiti?«

»Trdno sem to sklenil.«

»Trdno? Dobro! Vaš rajni stric mi je zaupal. Kot notar in svetovalec sem dolžan, da Vas hladnokrvno opozorim, kako delajte. Milijonar ste. V trgovini predstavlja Vaše ime kapital. Gospod pl. Vlierbecke nima ničesar; vsak ve, da je revež; svet ga obsoja, po pravici ali krivično; to je vseeno. Bogati ste, mladi,

čedni; lahko poročite bogato nevesto in podvojite svoje premoženje.«

Gustav je poslušal začetek nepotrepežljivo, a je končno prekinil notarja, rekoč:

»Že dobro; saj Vi storite le, kar ste dolžni; hvala, a dovolj o tem! Povejte, čegavo je zdaj Grinzelo?«

Notar je osupel, ker ga je Gustav prekinil in ker se ni oziral na njegove svete, a nevoljo je prikriil in se je prisiljeno smehljaj:

»Vidim, Vaš sklep je neomajljiv... Grinzelo so kupili upniki, ker bi bil prodan sicer pod svojo ceno.«

»Kdo biva tam?«

»Nihče. Pozimi ne gre nihče na deželo.«

»Lastniki bi ga zopet prodali?«

»Gotovo. Meni je naročeno, naj ga prodam za toliko, kolikor je posestvo zadolženo.«

»Grinzelo je moje!« zakliče Gustav. »Gospod notar, obvestite takoj lastnike!«

»Dobro, gospod Denecker, Grinzelo je Vaše. Če greste tja, ključ dobite pri najemniku.«

Gustav je segel po klobuku, stisnil notarju roko, rekoč:

»Truden sem. Počivati moram. Moje občutje je zelo trpelo. Z Bogom, gospod notar. Takoj pričnite, kar ste obljubili. Jutri se zopet vidiva!«

Žalosten je zapustil Gustav notarjevo hišo.

10. poglavje.

Spomlad je že davno slekla zemlji njeno zimsko obleko.

Grinzelo se zopet predstavlja v svoji divji, svobodni, naravni krasoti. Mogočni hrasti poganjajo, cvetlice se košatijo s cvetjem, omamljiv vonj povsod; ptiči prepevajo o ljubezni, hrošči šume in brne; pomlajeno solnce ožaruje z milimi, nežnimi bojami mlade liste.

Nič, tako se ti zdi, se ni na Grinzelo izpremenilo: poti so samotni, grobna tišina vlada povsod; le okoli hiše je živah-

kmečko ljudstvo stavi v nasprotje vsem drugim stanovom. Bodimo skupaj in delajmo z združenimi močmi vsi stanovi, vsaj smo drug na drugega navezani.

Zakaj torej razdor? Zakaj podpihovanje strasti? Zakaj novo sovraštvo? In to sedaj na veselje in radost naših narodnih nasprotnikov! Razdor, zaničevanje in sovraštvo ni delo božje, ampak delo satanovo.

Vam, gg. duhovniki, pa tudi vsemu našemu ljudstvu sem bil dolžan, da sem potek razpora pojasnil. Kaj pa iz vsega tega sledi?

1. Vsem naročam, da našo S. L. S. vzdržimo, naj ne propade, poskrbimo za novo načelnštvo; vsi jej zvesti ostanimo!

2. Obžalujmo vsak odpad k nepotrebnim novi Kmečki stranki; mi nove stranke ne bomo podpirali; ako odpade duhovnik, nas bo srce bolelo, toda ljubeznivega, prijateljskega občevanja z njim ne bomo prekinili, ostane naš brat in drug.

3. Na shode zoper S. L. S. ne bomo hodili; našega ljudstva k shodom ne bomo vodili; ako pa kje kdo zapusti S. L. S. in odpade k novi kmečki, ga ne bomo od sebe odbijali, dokler ostane zvest krščanski veri in krščanski morali, marveč mu bomo dobri duhovni očetje.

4. Ko pridejo nove volitve, se bomo o postopanju še domenili. Glede volitev v občinske odbore velja sinodalno odločilo: »Ako se župljani razcepijo na dve ali več strank, ki pa ne zadevajo vere, marveč so nastale iz drugih razlogov, naj duhovniki nobene teh strank ne podpirajo, ampak vzvišeni nad stranke naj se prizadevajo za mir ter naj za vse enako skrbijo in proti vsem enako pravično postopajo.« (Synod. I., pg. 166. n. d.)

Ker so se glede moje osebe in glede mojega nastopa za jugoslovansko deklaracijo začele v Ljubljani raznašati popolnoma neresnične trditve, zato naj poročam še sledeče:

Ko sem bil meseca novembra na Dunaju, me je nekdo v ministrstvu poprašal, zakaj sem za deklaracijo nastopil in poznano izjavo podpisal? Odgovoril sem dočimnemu gospodu:

nejše. Dva hlapca snažita kočijo, iz hleva se čuje ropot konj. Mlada služkinja stoji na pragu in smehlja oč kramlja s hlapcem.

Iz hiše zadoni zvok srebrnega zvonca. Deklica pohiti iz hiše in zakliče skoraj prestrašena:

»O, gospod zahteva zajtrk, a ga še nisem pripravila!«

Nekaj trenutkov pozneje pa že hiti po stopnicah z zajtrkom. Postavi ga v jedilnici na mizo mlademu možu, ki sedi zamišljen tam. Tiho kakor je prišlo, dekle zapusti sobo.

Mladi mož se prebudi iz svojih sanj in prične zelo raztreseno zajtrkovati — zdi se, da ne ve, kaj dela.

Oprava ni enotna. Posamezni deli oprave so dragoceni, novi, a vmes stoji tudi stoli in omare, katerih imenitna rezbarija izda, da so stari dve do tristo let. Na stenah vise stare slike vojakov, državnikov, opatov in prelatov.

Te slike, kakor tudi mnogo drugih predmetov hrani grb Vlierbekejev.

»To sem storil: prvič kot odločen ugovor zoper naklepe onih izvenavstrijskih slovanskih krogov, ki hočejo Jugoslovane odcepiti od Avstrije; zato naj ves svet ve, da mi Slovenci te naklepe od sebe odbijamo, ker hočemo ostati v avstrijski monarhiji in pod žezlom naših vladarjev iz habsburške hiše;

drugič kot odločen ugovor zoper velike krivice, ki so jih nam Slovencem že storile in jih ravno sedaj še napovedujejo brezobzirne vsenemške stranke;

tretjič kot odločen ugovor proti nasilstvom, s katerimi gnetejo Madžari njim pridružene slovanske narode;

četrtič prepričan, da zadovoljni Jugoslovani bodo najbolj močna, varna in zvesta obramba zoper sovražnike avstrijske monarhije in habsburške dinastije.

† Anton Bonaventura,
škof.

V Ljubljani, dne 24. novembra 1917.

„Naša Moč“.

Z današnjo številko stopa »Naša Moč« v nov letnik — trinajsti letnik. Glasilo slovenske katoliške demokracije, našega delavstva, kojega je zasnoval naš nepozabni dr. Krek, stopa v sedanjem času v novo leto svojega obstoja in razvoja. Kritični in velevažni so sedanji trenutki za našega delavca. Vojska divja, vojska tišči, vojska ubija. In te vojske noče biti konec. Prehrana, preskrba z obleko, obuvalom, s kurivom — to je sedaj vprašanje vsakega našega človeka. Beda nam zre iz oči v oči! Kaj bo sedaj, to je vprašanje.

Neustrašeno bomo zastopali pravice našega delavca vselej in povsod — nasproti oblastim in nasproti oduševanju, ki se je sedaj razpaslo in razjedlo med nami.

Naši narodni nasprotniki želijo naše smrti. Z vsemi silami so nastopili proti nam. Kot protiutež proti tem napadom na

A vendar so na razprodaji vse prodali; Vlierbekejeve reči so kupili razni ljudje. Kako, da so se te slike vrnila na mesta, ki so jih za vselej zapustile?...

Gospod vstane; še vedno je raztresen. Počasi gre skozi dvorano. Obstoji. Žalosten ogleduje slike; se zopet izprehaja, pokrije oči z roko; še bolj premišljuje; približa se stari kaseti, ki stoji na mizi v kotu. Navidezno prostodušno jo odpre in vzame iz nje skromen kinč: zlate uhane in ovratnike. Žalostno smehlja oč ogleduje te reči. Globoko zdihne; žalostno pogleda kvišku in položi kinč zopet v kaseto nazaj.

Nato zapusti dvorano in gre na dvorišče.

Hlapci in dekle ga pozdravljajo, tiho jim z glavo odzdravlja in izgine na najtemnejši poti na vrtu.

Pri divjem kostanju obstane, prekriza roki na prsih; nerazumljive besede jeclja; a kmalu se čuje, kaj da govori:

nas je dvignil naš velikan dr. Krek prapor svobodne jugoslovanske države pod habsburškim žezlom. In zbrali smo se okrog tega prapora in branili bomo tu dr. Krekov testament — našo jugoslovansko idejo, branili do zadnjega moža — do uresničenja.

Naš program je demokratičen, vse-skozi demokratičen. Mi ne poznamo nobene plemstva po rodu, ampak samo plemstvo po srcu in duši. Ne klanjamo se zlatemu teletu kapitala, ne bomo ga molili kot ga moli ves svet, v katerem imajo glavno besedo vojni dobičkarji.

Naš program je katoliški! Globoko v srcu je vkoreninjena vera v naših ljudeh. Naše geslo je resnica in resnica je edino v sveti katoliški cerkvi. In tako želimo, da bi v Kristusovem duhu prave ljubezni do bližnjega bil prenovljen sedaj tako od strasti razpaljeni in s krvjo oškropljeni svet.

Kritični so v tem času dnevi tudi v našem notranjem oziru. V teh dneh, ko je Šusteršič izvršil izdajstvo na naši narodni in organizacijski stvari in zbežal iz Jugoslovanskega kluba in iz S. L. S., je treba, da se slovenska katoliška demokracija z vsem srcem oklene prave S. L. S. pod načelnstvom prelata Kalana in zavrne vse razdirače, ki bi radi uvedli medsebojni razredni boj in škodovali naši narodni in verski stvari.

Neustrašeno, kakor doslej, bomo vedno zastopali naša verska, narodna in demokratična načela.

Naročujte se na »Našo Moč«! Kat. nar. delavci, zbirajte se okrog Vašega glasila.

Uredništvo in upravništvo »Naše Moči«.

Delo satanovo.

Na seji izvršilnega odbora kranjske S. L. S. dne 22. novembra 1917 so ožji Šusteršičevi pristaši na povelje in zapoved svojega neomejenega gospodarja kranjsko S. L. S. razpustili. Nato so ustanovili Šusteršičevo kmečko stranko. Pri tej ustanovitvi se je pojavila zanimiva prikažen: novi Šusteršičevi stranki: Slovenska kmečka stranka ji pravijo njeni voditelji, ne predseduje več dr. Šusteršič sam, marveč Anton Belec, župan v št. Vidu nad Ljubljano, po svojem glavnem poklicu kleparski mojster, zraven ima še več časti in je seveda odbornik dr. Šusteršičeve Ljudske posojilnice, katero je bil Krek ustanovil in je z njenim denarjem, ki si ga je bil izposodil, postal dr. Šusteršič milijonar. Sicer je to postranskega pomena, kdo da načeljuje novi Kmečki stranki, a zelo zanimivo in značilno je, ker tistega dr. Šusteršiča, ki je vladal popolnoma neomejeno v kranjski S. L. S., niti njegovi najzvestejši pristaši, njegov najožji krog, ni več izvolil niti za načelnika Kmečki stranki, najbrž zato ne, ker vedo, kako nepriljubljen da je

dr. Šusteršič med ljudmi. Vrgli so ga njegovi najožji somišljeniki in prijatelji, ki so mu prej prirejali burne ovacije, kakor so poročali svetu! Hozani je bliskovito hitro sledilo križanje... Seveda: najožjim Šusteršičevim pristašem predsedal samozvanec; od njega so se navadili tudi sami njegovih navad in napak; čutijo se male Šusteršiče; pa so ga pravzaprav sami vrgli. »Stranka sem jaz«, tega Šusteršič ne more zdaj več reči; to lahko rečeta zdaj kleparski mojster kmečke zveze Anton Belec in pa ljubljanski pasarski mojster Ivan Kregar.

Ivan Kregar! Kako pa prideš ti vmes? Reč je takale: Ivan Kregar in njegov prijatelj Janez Štefe sta rekla: v kmečko stranko ne moreva, pa napraviva svojo stranko. »Torej je Kregar naznanu pu iblanskh cajngah, da ma tud' on svoja stranka.« Za mesta, trge in industrijalne kraje pravi Kregar, da bo njegova Slovenska Ljudska Stranka delovala. V svojem oklicu je pa Ivan Kregar napadel celo dr. Šusteršiča in zapisal: »Meščanski, obrtniški in delavski stanovi v S. L. S. niso mogli priti do veljave, ker je v njej prevladoval kmetski živelj. Posebne veljave res delavstvo v S. L. S. zadnje čase ni imelo, kar je naša organizacija v S. L. S. dosegla, smo morali s silo dr. Šusteršiču, ne kmetom, izpuliti, a dokler ni postal deželni glavar je že še šlo, ker je skrbel naš oče, rajni dr. Krek, da je imelo delavstvo v S. L. S. precej veliko veljavo. S. L. S. je kandidirala Gostinčarja državnim in deželnim poslancem; dr. Šusteršič sam se je tudi včasih pokazal med nami, dasi smo ga morali hruliti, da je prišel med nas. Hud je bil, jezil se, prišel je pa le. Glavar-ska čast ga je žal, popolnoma izpremenila, da je zašel končno — v razredno borbo.

Kregar jo je že to nedeljo mahal k Devici Mariji v Polju, kjer je delavcem pripovedoval, naj ustanove konzumno društvo; on bo že pri deželnem odboru skrbel za to, da bo dobil konzum živil.

In bojevito napoveduje, da bo njegova: t. j. Kregarjeva Slovenska Ljudska Stranka, javno, brez strahu ožigosala vsako krivico proti trpečemu ljudstvu in brez strahu stopila pred vse oblasti in zahtevala, kar nam gre. Zelo smo se zabavali, ko smo čitali, kako da bo Ivan Kregar zdaj brez strahu zahteval, kar nam gre. Kregar nas dozda pač še ni razvadel s svojimi nastopi brez strahu za trpeče ljudstvo. V ljubljanskem občinskem svetu je imel prilike dovolj, da bi bil to storil, a niti pri zadnji proračunski razpravi ni odprl ust in se sploh odlikuje v tej korporaciji z molkom držeč se reka: da molk je zlato, govorjenje pa srebro. Morebiti se zdaj poboljša, ker bo lahko samostojno nastopal.

Najbrže bo pa ostalo vse pri starem; oziri na župana, oziri na vlado in seveda, oziri na Kregarjevega prijatelja Pammerja bodo tako tehtni, da bo Ivan Kregar tudi naprej v ljubljanskem občinskem svetu lepo molčal tudi takrat, kadar mu bo klub naročil, naj govori, češ: kdor molči, tisočerim odgovori.

Prezvzišeni ljubljanski knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič v svojem poročilu o Njegovem stališču v sedanjem raz-

doru v S. L. S.: »Razdor, zaničevanje in sovražstvo ni delo božje, ampak delo satanovo.«

× × ×

Čudno, zelo čudno, ker je dr. Šusteršič razbil ravno zdaj kranjsko S. L. S. Ravno zdaj! In nič čudnega. Dr. Šusteršič je uravnaval zadnja leta svojo politiko tako, kakor se mu je zdelo, da bo nemški gospodi v ministrstvih na Dunaju ugajala. Gospodom ministrom seveda ni čisto nič všeč, ker vidijo, da hoče slovenski narod uživati plodove in sadove majniške deklaracije: združbo Slovencev, Hrvatov in Srbov pod okriljem habsburške monarhije. Dr. Šusteršič, ki bi tako rad postal skupni finančni minister, ker ve, da bi avstrijski minister ne postal, ker mu slovanski poslanci sploh čisto nič ne zaupajo, nemški poslanci imajo pa svojih ministrskih kandidatov preveč, si je mislil: odvrnimo pozornost od majniške deklaracije. Razbijmo stranko; gotovo se bo o razbitju stranke več govorilo in pisalo, saj nekaj časa; zato se bo pa pozornost od majniške deklaracije odvrnila. Res: piše se zdaj o razbitju Kranjske S. L. S. veliko, a uračunal se je, ko je mislil, da bomo Slovenci majniško deklaracijo pozabili. Dr. Šusteršič, žal, ni bil nikdar posebno narodno navdušen mož. Saj »On« ne more za to, da se njegov brat podpisuje po nemškem pravopisu. »Volkskredit« je dolgo vrsto let visel v veži, dokler se je še nahajala Ljudska posojilnica na Kongresnem trgu. Očitali smo mu pred leti delavci na naših shodih, da je hodil redno v nemško kavarno v Kazini. Narodni pokret na Kočevskem, ki seveda ni šel nikdar dlje, kakor da ostanejo slovenski naseljenci na Kočevskem Slovenci, je znal zavirati. A kaj se bomo toliko pečali s Šusteršičem, saj vemo, da ga bodo popolnoma obglavili starinski mladini, ki so svojo nezadovoljnost z njim dovolj jasno pokazali, ker mu niso niti načelstva nove Kmečke zveze poverili.

× × ×

Slovenski katoliški delavski demokraciji je začrtana pot, po kateri mora korakati. S. L. S. ne more razpustiti nihče: najmanje dr. Šusteršič in zadnji njegov izvršilni odbor, ki ga je bil sestavil tako, da je zbral po svoji sodbi svoje najzvestejše druge okoli sebe, ki ga pa končno niso niti načelnikom njegove Kmečke stranke več izvolili. Ljubljanski knezoškof, naslednik tistega dr. Misia, ki je pravi ustanovitelj našega katoliškega pokreta in Kat. narodne stranke, ki ji je sledila S. L. S. je možato in odločno izjavil: S. L. S. ostani. »Toliko let smo delali in trpeli za njo« — naročam, da našo S. L. S. vzdržimo, naj

ne propade; poskrbimo za novo načelnistvo; vsi jej zvesti ostanimo! Obžalujemo vsak odpad k nepotrebnim novi Kmet-ski stranki; mi nove stranke ne bomo podpirali.«

»Slovenska Ljudska Stranka« živi. Vodi jo začasen izvršilni odbor, ki si je izbral za začasnega načelnika prelata Andreja Kalana. Slovenska katoliška delavska demokracija je pristopila S. L. S. pod načelstvom prelata Andreja Kalana.

Načelnik S. L. S., prelat Andrej Kalan, je slovenski katoliški delavski demokraciji prav dobro znan. Bil je med tistimi možmi, ki so katoliško narodno stranko ustanovili. Bog nam ga je ohranil, da reši v hudih časih našo presveto, prepotrebno reč: našo stranko. Katoliška, radikalno narodna, demokratična je S. L. S.: taka je in ostane. Kaj za to, če izgine nekaj oseb blestečega imena iz naše javnosti: ne za osebe, za reč nam gre.

S. L. S. krepko naprej!

Izdajatelj Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Mihael Moškerc. — Tisk Kat. Tiskarne.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi

jedilno olje, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu
kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti števil. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

A. & E. SKABERNÉ, 'Mestni trg števil. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prtji, servijeti in brisalke iz platna in damasta.

Priznana nizke cene!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platnjeni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha.

Vedno sveže blago!

Veliko skladišče v prvem nadstropju

Veliko skladišče v prvem nadstropju